

Bonde og herremand i 1300-årene

Rollespil med emnekasser på egen skole

Hvordan så samfundet i 1300-årene, midt i middelalderen? Gennem et rollespil på skolen med både herremanden og hans frue, storbonden, kroejeren og alle de andre i landsbyen kommer vi tættere på hverdagslivet i 1300-årene, og så knytter spillet sig til den spændende historie om Niels Ebbesen og den kullede greve.

Baggrundshistorien er Grevens Fejde med den holstenske Grev Gert og væbneren Niels Ebbesen. I 1332 døde den danske konge Christoffer 2. I sin regeringstid havde han pantsat hele landet til to holstenske grever, Johan og Gert, "den kullede greve", som havde pant i borgen Skanderborg.

I 1339 lovede det jyske landsting grev Gert skattebetaling for de pantsatte landområder. Med en hær på omkring 11.000 mand rejste grev Gert derefter op gennem Jylland for at inddrive sine penge.

Flere jyske herremænd heriblandt væbneren Niels Ebbesen gjorde oprør. Greven blev dræbt i Randers, og Niels Ebbesen og en bondehær belejrede Skanderborg for at drive holstenerne ud. Men de indespærrede på borgen fik forstærkning. Grev Gerts søn, Jern-Henrik, kom fra Fyn med en styrke på 600 soldater.

Slaget stod ved Manbjerg d. 2. nov. 1340. Det endte med et nederlag til Niels Ebbensens hær. Niels selv faldt sammen med 2.200 af sine folk. Hans lig blev lagt på hjul og stejle som hævn for drabet på Grev Gert. Man ved ikke med sikkerhed, hvor Manbjerg lå. På et gammelt kort fra 1690'erne er Manbjerg en del af Ladegårdens marker. Ladegården lå oven for Ladegårdsbakken i Skanderborg.

Niels Ebbesen blev senere en folkehelt som symbol på modstand mod besætteren, men hans gerning var unødvendig. Holstenerne var allerede på vej ud af landet. Den almindelige bonde på den tid har nok ikke hørt om Niels

Ebbesen men mere tænkt på at slippe af med de holstenske soldater, som var indkvarteret rundt omkring på nogle af herregårdene.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for faget Historie, men kan også indgå i et tværfagligt forløb, hvor man laver kulisser i Billedkunst, Håndværk og design og måske mad i Madkundskab. Emneord: Middelalder, kongemagt, krig, bonde, herremand, myter, helte.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Rollespillet skal laves hjemme på skolen med indholdet fra fem emnekasser fra Museum Skanderborg. Der er dragter og roller til én klasse. Skolen henter og afleverer selv emnekasserne, som udleveres fra Museum Skanderborg Perron1, Jernbanevej 9, Skanderborg. Hver kasse måler 80x55x40cm. Der er fem kasser og dertil en tung malmgryde.

Med genstande og dragter fra perioden laver eleverne et rollespilsforløb, som er tilrettelagt af museet i samarbejde med to rollespilsinstruktører fra rollespilsforeningen Fafner i Bjedstrup. Spillet er tilrettelagt og beskrevet, så faglæreren selv kan styre det. Forløbet er beregnet til at vare en skoledag med ca. 5 lektioner.

Drejebog for rollespillet følger med kasserne og kan hentes digitalt på museets hjemmeside: www.museumskanderborg.dk/bonde-og-herremand-i-1300-arene

Rollespillet tager udgangspunkt i dagligdag i landsbyen og på herregården i 1340. Niels Ebbesen er ikke med i rollespillet, men historien om grevens fejde foregår i baggrunden ved, at der er holstenske soldater i området og ved, at man skal vælge side mellem holstenerne og oprørerne. Der er altså ikke planlagt et slag mellem Niels Ebbesen og holstenerne.

Elever og lærere vælger deres roller ud fra oplægget af karakterer og former dem til levende personer. Emnekasserens indhold er med til at skabe miljø som rekvisitter. Der vil være en vis forberedelse, hvor man lærer om samfundsforholdene for at kunne spille rollerne rigtigt. Lærervejledningen indeholder en god indføring i den politiske situation og samfundsforhold.

I rollespillet er der indlagt mulighed for forskellige aktiviteter med madlavning, små kamphandlinger m.m. Børnene skal blandt andet samarbejde, tage beslutninger og mærke konsekvenser af handlinger.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Året rundt
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	4.-6. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Emnekasserne skal afhentes på Museum Skanderborg
Varighed	5 timer, 300 minutter
Antal elever	En klasse, ca. 25 elever

MUSEUM
SKANDERBORG

